

**СТРУЧНО УПУТСТВО
ЗА ОРГАНИЗОВАЊЕ И ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ НЕПОСРЕДНИМ ПУТЕМ
И ПУТЕМ УЧЕЊА НА ДАЉИНУ
ЗА СРЕДЊЕ ШКОЛЕ У ШКОЛСКОЈ 2020/2021. ГОДИНИ**

Уводне одредбе

Стручним упутством за организацију и остваривање наставе непосредним путем и путем учења на даљину за школску 2020/2021. годину (у даљем тексту Стручно упутство) ближе се уређује питања која се тичу организације и реализације наставе за школску 2020/2021. годину.

У школској 2019/2020. години у циљу примене Одлуке Владе Републике Србије о обустави извођења наставе у високошколским установама, средњим и основним школама и редовног рада установа предшколског васпитања и образовања („Службени гласник РС“, бр. 29/2020 од 15.03.2020. године), у складу са Одлуком о проглашењу ванредног стања („Службени гласник РС“, бр. 29/2020 од 15.03.2020. године) и уредбом о мерама за време ванредног стања („Службени гласник РС“, бр. 31/2020 од 16.03.2020. године), Министарство просвете, науке и технолошког развоја (у даљем тексту: министарство), као надлежни државни орган за образовање и васпитање је организовало учење путем наставе на даљину и на тај начин обезбедило континуитет у раду.

Настава на даљину за средње школе је организована до краја наставне 2019/2020. године. Часови за седам општеобразовних предмета и за кључне теоријске предмете из петнаест подручја рада у средњем стручном образовању су емитовани на каналима Јавног сервиса РТС канал 2 и на РТС Планети.

ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНИ РАД У ШКОЛСКОЈ 2020/2021. ГОДИНИ У СРЕДЊИМ ШКОЛАМА

Правни основ

Стручно упутство се доноси у складу са одредбама које се односе на наставу у случају ванредног стања или ванредних ситуација и околности. Правни основ за реализацију свих наведених активности је прописан чланом 105. став 5 Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 88/17, 27/18 – др. Закон, 10/19 и 6/20) као и у члану 27 и члану 28 Закона о средњем образовању и васпитању („Службени гласник РС“, бр. 55/13, 101/17 и 27/18 – др. закон и 6/20).

Министарство организује припрему средњих школа на територији Републике Србије, односно свих учесника за остваривање наставе у школској 2020/2021 у складу са препорукама за епидемиолошку безбедност.

Упутство је намењено гимназијама и средњим стручним школама, ученицима, родитељима, односно другим законским заступницима, просветним саветницима и осталим запосленим у Министарству.

Посебан програм

Образовно-васпитни рад у школској 2020/2021. години организује се непосредном наставом, односно наставом на даљину.

Посебан програм који примењују средње школе на територији Републике Србије у школској 2020/2021. години припрема Завод за унапређивање образовања и васпитања, у складу са законом којим се уређује основа система образовања и васпитања.

Посебан програм садржи:

- дужину трајања часа;
- препоруке за организацију наставе и учења;
- неопходне садржаје у складу са програмом наставе и учења, који обезбеђују остваривање прописаних циљева, исхода и стандарда постигнућа односно стандарда квалификације.
- дидактичко-методичко упутство за остваривање програма;
- период остваривања посебног програма.

У складу са Законом, а на основу Посебног програма час (теорије, вежби и практичне наставе) траје 30-минута.

Посебни програм се остварује на два начина:

Модел А: Настава на даљину

Модел Б: Настава по комбинованом моделу

Настава на даљину

Настава на даљину је посебан облик образовно-васпитног рада којим ученици стичу средње образовање на начин који обезбеђује остваривање прописаних циљева, исхода и стандарда постигнућа односно стандарда квалификације, тако што програм

наставе и учења у целини и/или један део остварују коришћењем савремене информационо-комуникационе технологије за учење, без непосредног боравка у школи односно другим местима у којима се уобичајено реализује практична настава или вежбе. Овај облик наставе се примењује када се настава у школи не реализује у циљу очувања безбедности и здравља ученика и наставника.

Настава на даљину може се примењивати и у случају када одређен број ученика школе из разлога који се тичу безбедности и здравља није у прилици да присуствује редовној настави у школи.

Настава на даљину организује се за ученике школе и обухвата наставу и друге облике организованог рада (индивидуално, у групи или одељењу).

Настава на даљину реализује се на основу Посебног програма.

Средња школа бира систем за управљање учењем¹ који ће користити за реализацију наставе на даљину.

Систем за управљање учењем јесте специјализовани софтвер који се користи за планирање и реализацију наставног процеса у онлајн окружењу, у коме је обезбеђена интеракција свих актера, као и услови за процену ученичких постигнућа.

Процес планирања наставе у оквиру система за управљање учењем, између осталог подразумева креирање дигиталних наставних садржаја, додавање отворених образовних ресурса, осмишљавање активности учења (задаци, радионице, форуми) које предвиђају пружање повратне информације и подстицање вршњачког учења. Ови специјализовани софтвери могу да обезбеде формативну и сумативну процену ученичких постигнућа уколико су епидемиолошке мере такве да се директна настава не препоручује ни у најмањим групама.

¹ Смернице за избор система за управљање учењем:

- приступ садржајима и активностима могућ је у било које време, у зависности од програма и темпа рада корисника (24 часа током 7 дана у недељи);
- затворено је образовно решење (не постоји могућност приступа неовлашћеним лицима);
- доступан је путем интернета, посредством различитих врста дигиталних уређаја (рачунар, лаптоп, таблет, мобилни телефон) без обзира на инсталирану верзију оперативног система (Windows/Android/iOS/MacOS);
- локализован је на српски језик и/или на језике националних мањина;
- омогућава креирање дигиталних садржаја који садрже текст, слике, звук, видео-записе и линкове ка провереним веб сајтовима на које наставник упућује ученике;
- омогућава читавање и преузимање основних датотека (текстуални документ, табеларни прорачун, мултимедијална презентација);
- поседује уграђене функционалности које омогућавају комуникацију на релацији наставник-ученик и ученик-други ученици;
- омогућава интеграцију конференцијских алата (дељење видео-записа, звука, екрана) са могућношћу снимања онлине предавања/садржаја и видео-записа који могу бити доступни свим ученицима на захтев (VoD – Video on Demand);
- омогућава наставницима да креирају квизове/тестове или упитнике за процену знања ученика;
- поседује могућност складиштења наставних материјала и ученичких радова;
- поседује могућност интеграције других веб-решења;
- сви наставни материјали доступни су у реалном времену

Настава по комбинованом моделу

Настава у гимназијама и средњим стручним школама се реализују наставом по комбинованом моделу што подразумева следеће:

- Ученици од I- IV разреда једне недеље долазе у школу на непосредну наставу, а следеће недеље реализују часове путем наставе на даљину. Смену чине ученици првог и другог разреда односно трећег и четвртог разреда. Могућа је и другачија подела уколико у већој мери одговара основном циљу да се у школи нађе оптималан број ученика како би се задовољиле мере очувања безбедности и здравља ученика и запослених;
- Уколико је број ученика у одељењу већи од 16, одељење се дели у две групе (школа бира најоптималнији критеријум за поделу на групе);
- Уколико је број ученика у одељењу, односно групи за вежбе, практичну наставу, стране језике итд. мањи од 16 за њих се настава одржава без поделе на групе и увек у школи. Дакле ако ученици те недеље прате наставу на даљину, за овај облик наставе долазе у школу. Школа треба да пажљиво да изради распоред часова како би се обезбедио континуитет ових часова за ученике;
- Оцењивање ученика у овом моделу наставе се реализује када су ученици у школи уважавајући све принципе оцењивања;
- Ученици једне групе, када имају наставу у школи имају све часове по распореду. Школе могу прилагодити распоред тако да се часови из предмета са већим недељним фондом реализују као двочаси или у блоковима како би се број наставника који свакодневно долазе у школу свео на оптималну меру;
- Часови трају по 30 минута. Пауза између смена у школи се користи за чишћење и дезинфекцију учионица, ходника, лабораторија, радионица, библиотека и свих других простора у школи који се користе за наставу и учење. Такође се време између смена може користити за реализацију практичних облика наставе нарочито у ситуацији када ученици нису у могућности да овај облик наставе реализују код послодавца са којим школа има одговарајући уговор;
- У радној недељи када група ученика не долази у школу већ похађа наставу на даљину, треба тежити да се сви предвиђени наставни садржаји реализују на начин приказан у одељку настава на даљину;
- Приликом припремања за непосредну наставу у школи, наставници треба да израђују припреме за наставне јединице у дигиталном облику како би се оне могле користити и у моделу учења на даљину (питања, задаци, материјали за учење и вежбање итд.);
- Препоручује се школама да стручна већа наставника заједнички припремају и деле наставне садржаје. Ово је посебно важно за велике школе у којима један исти наставни предмет у истом разреду и по истом или сличном програму реализује више наставника. Пожељна је сарадња у циљу дељења наставних ресурса и између школа у оквиру заједница школа односно стручних друштава појединих наставних предмета.

Опште напомене:

- Директор и стручни сарадници прате наставу и имају приступ виртуелним учионицама, онлајн часовима и другим облицима наставе на даљину.
- За 7 општеобразовних предмета (математика, српски језик и књижевност, физика, хемија, историја, географија и биологија) и кључне стручне предмете за образовне

профиле у свим подручјима рада биће снимани часови који ће се постављати на платформу (национални сервис-РТС планета и/или друго веб место).

- Средња стручна школа организује професионалну праксу у складу са законом и мерама које прописује послодавац у компанији у којој се она остварује. Имајући у виду да се реализација практичне наставе и вежби за медицинске школе неће реализовати у здравственим установама, школе треба да припреме план реализације овог вида наставе у школским кабинетима уз максимално коришћење симулација и осталих пригодних облика практичног рада којим се стиче компетенција за стандард квалификације.
- Организовати реализацију наставе на начин да свако одељење (групе) има своју учионицу односно током малих одмора нема промене учионице/кабинета, осим када је то неопходно због специфичности наставних предмета и коришћења одређене опреме и наставних средстава.
- Школе ће до 24. августа доставити оперативни план надлежној школској управи са распоредом планираних часова по разредима на сагласност, изабрану платформу за рад на даљину, активности које обезбеђују да сви ученици буду укључени у рад, итд.
- Школа врши временску расподелу почетка часова и организације на недељном и месечном нивоу.
- Директор организује, са посебном пажњом, дежурства у школском објекту током радног дана (у ходницима, дворишту, на уласку у школу) а у циљу подизања епидемиолошке и сваке друге безбедности ученика и запослених.
- У свим школским објектима се поштују све прописне епидемиолошке мере.

Број: 611-00-1248/2020-03
У Београду, 11. августа 2020. године

Младен Шарчевић